

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Kunnskapsministeren

Stortinget
Karl Johans gate 22
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
201201510

Dato
14.05.2012

Kunnskapsdepartementets gjennomgang av tilskuddsforvaltningen i 2011

Det vises til brev av 26. april 2012 fra Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité til statsråd Kristin Halvorsen om Kunnskapsdepartementets tilskuddsforvaltning i 2011.

Komiteen ber om utdyping av departementets brev av 19. april 2012 på tre punkter.

Pkt. 1

Departementet opplyser at de legger til grunn at tilskuddsutbetalinger i regelen skal ha hjemmel i bevilgningen på en tilskuddspost. Det kommer likevel frem at det er utbetalt tilskudd over 01- og 21-poster, hvorav 10 mill. kroner er utbetalt over kap. 226 post 21. Komiteen ber om å få opplyst begrunnelsen for at disse tilskuddene er utbetalt fra en post til spesielle driftsutgifter, og hvorvidt departementet har til hensikt å flytte midlene til en tilskuddspost.

Kunnskapsdepartementet viser til brev fra Finansdepartementet til Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité 21. mars 2012 hvor det står:

”§ 4 i bevilgningsreglementet gjelder bruk av poster i statsbudsjettet. Tilskudd skal som utgangspunkt bevilges på postene 60-85. Reglene for tilskuddsforvaltning vil gjelde også der tilskuddet er utbetalt over andre budsjettposter enn de som er øremerket for tilskudd.”

Som nevnt i departementets brev 19. april har Kunnskapsdepartementet en omfattende tilskuddsportefølje. Om lag 6 mrd. kroner ble utbetalt som tilskudd over 70-poster i 2011. I enkelte tilfeller utbetales det mindre beløp som støtte til tiltak i regi av private aktører også over andre postgrupper innenfor rammen av formålet på postene. Utgangspunktet for disse tildelingene er at det foreligger behov for støtte til tiltak som ikke hører hjemme i en av de allerede etablerte tilskuddsordningene på 70-poster.

På kap. 226 post 21 benyttes bevilgningen til kvalitetsutvikling i grunnskolen og barnehagen. I hovedsak brukes midlene av offentlige aktører. I noen tilfeller vil det for å oppnå en best mulig måloppnåelse, være hensiktsmessig å bruke midler til å støtte aktiviteter hos private aktører. Det har ikke vært vurdert som hensiktsmessig på forhånd å angi nøyaktig hvor mye som skal benyttes som tilskudd til private. På kap. 226.21 ble det i 2011 utbetalt en liten andel som tilskudd til private, under 10 mill. kroner, jf. departementets brev av 19. april 2011.

Tilskudd til private aktører på kap 226, post 21 omfatter en meget liten del av posten og er en praksis som tilsvarer det som i brevet fra Finansdepartementet av 21. mars 2012 omtales som såkalte "disposisjonsbevilgninger".

Tilskuddsmidler som får et større omfang eller en mer langsiktig karakter, flyttes til 60- og 70-post. Det blir lagt fram forslag om endring av bruk av postgrupper etter en konkret vurdering. Et eksempel på slike justeringer er tilskudd til vitensentrene, som ble flyttet fra kap. 226 post 21 til en nyopprettet post 71 i statsbudsjettet for 2011. På samme måte ble også midler til kommuner og fylkeskommuner flyttet fra kap. 226 post 21 til ny post 60 i samme budsjett.

Stortinget har også, gjennom komitémerknader på kap. 226 post 21, gitt føringer om utbetaling av støtte til private tilskuddsmottakere. Det vises som eksempel til følgende tekst fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen i Innst. 12 S (2010-2011):

"Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Kristelig Folkeparti, har merket seg at organisasjonen Sex og Politikk jobber med å innføre undervisningsopplegget Uke Sex i Norge, etter en modell fra Danmark, og at dette er støttet av Helsedirektoratet i Norge. Flertallet vil støtte at et lignende konsept gjøres tilgjengelig gratis for skolene i Norge. Flertallet understreker at skolene selv velger hvilke ressurser de vil trekke inn i opplæringen. Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, vil støtte undervisningsopplegget Uke Sex gjennom en øremerking av 1 mill. kroner innenfor kap. 226 post 21."

Departementet vil i forbindelse med budsjettforslaget for 2013 vurdere behovet for å navngi flere tilskuddsmottakere i budsjettproposisjonen og gi mer utfyllende informasjon i rapporteringsdelen, samt vurdere om det skal foreslås endringer i bruk av de ulike postgruppene under kap. 226, herunder eventuelt å opprette nye 60- og 70-poster.

Pkt. 2

Oversikten over tilskuddsutbetalinger i 2011 viser blant annet at det er utbetalt 1 mill. kroner til Pøbelprosjektet fra kap. 226 post 21. I media er det blitt opplyst at midlene ble tildelt uten at de var utlyst, og uten at prosjektet hadde utarbeidet søknad (bl.a. vg.no, 10. mars 2012). Komiteen ber om en redegjørelse for departementets tildeling av midler til Pøbelprosjektet.

Pøbelprosjektet ble tildelt 1 mill. kroner i 2011 over kap. 226 post 21. Under postomtalen i budsjettproposisjonen for 2011 ble det gjort kjent for aktuelle tilskuddsmottakere at posten

finansierer støtte til lokal kvalitetsutvikling. Sektorens sentrale aktører har vært kjent med at det er mulig å søke departementet om midler, jf. også svaret på spørsmål 1 over, hvor det vises til at også kirke-, utdannings- og forskningskomiteen har lagt til grunn at posten kan benyttes til tilskudd til private.

Tildelingen av midler til Pøbelprosjektet i 2011 var basert på søknaden fra Pøbelprosjektet for 2010. I søknaden for 2010 ble det søkt om 2,5 mill. kroner til drift og videre utvikling av Pøbelprosjektet. Departementet besluttet å støtte Pøbelprosjektet med 1 mill. kroner i 2010 og informerte prosjektet om at departementet tok sikte på å videreføre støtten i 2011. I tilskuddsutbetalingen for 2010 (datert 23. september 2010) ble det gitt informasjon til Pøbelprosjektet om at departementet tok sikte på å støtte prosjektet med 1,2 mill. kroner i 2011. Av dette beløpet ville 200 000 kroner gå til en ekstern evaluering av prosjektet. Støtten på 1 mill. kroner for 2011 ble tildelt gjennom brev av 2. februar 2011 med henvisning til søknaden for 2010. Midlene skulle benyttes til de delene av prosjektet som omtales som Pøbelarbeid og Pøbelskipet og til videreutvikling av prosjektene.

Pøbelprosjektet søkte i 2009 om 680 000 kr og fikk på denne bakgrunn tildelt 340 000 kr. I tillegg ble det samme år gitt 700 000 kr til drift og utvikling av Pøbelprosjektet uten at det forelå skriftlig søknad til dette formålet. Kunnskapsdepartementet startet samme høst en gjennomgang av rutineene for å tildele tilskudd bl.a. for å sikre at det alltid skal foreligge en skriftlig søknad som grunnlag for å vurdere eventuell tildeling av midler til slike prosjekter.

Pkt. 3

Komiteen viser til opplysninger i media om Kunnskapsdepartementets støtte til Kvinneuniversitetet Norden (bl.a. nrk.no 9. mars 2012). Komiteen ber om en redegjørelse for departementets støtte til Kvinneuniversitetet Norden, herunder hvorfor tilskuddene ikke ble offentlig kunngjort.

Stiftelsen Kvinneuniversitetet i Norden søkte i brev av 28. februar 2011 om "fast og øremerket post i statsbudsjettet [...], med et beløp på kr. 3.050.000,- i Revidert nasjonalbudsjett for 2011 og kr. 6.100.000,- de påfølgende år".

Etter en konkret vurdering kom departementet til at det skulle gis et engangstilskudd til stiftelsens aktivitet på 1 mill. kroner over statsbudsjettet for 2011, kap. 281 post 01, jf. tilskuddsbrev 15. august 2011.

Stiftelsen har rapportert om bruken av midlene, og departementet har lagt til grunn at tilskuddet er brukt i tråd med forutsetningene.

Stiftelsen Kvinneuniversitetet Norden er en videreføring av det feministiske perspektivet som opprinnelig lå bak opprettelsen av Stiftelsen Kvinneuniversitetet, som fra 1986 og fram til 2008 fikk bevilgning over Kunnskapsdepartementets budsjett. Kunnskapsdepartementets vurdering var at Stiftelsen Kvinneuniversitetet Nordens profil

ikke tilsa behov for bekjentgjøring ut over den dialog som var med tilskuddsmottaker, da institusjonen ble ansett å være den eneste aktuelle tilskuddsmottaker. På bakgrunn av de spørsmål saken har reist, vil Kunnskapsdepartementet i budsjettet for 2013 vurdere om det skal settes av egne midler til feministisk forskning som aktuelle miljøer, herunder Kvinneuniversitetet Norden, kan søke på.

Videre arbeid

I brev til kontroll- og konstitusjonskomiteen av 19. april 2012 viser Kunnskapsdepartementet til at departementet på bakgrunn av den gjennomgang som nå er gjort, vil kvalitetssikre rutineene og vurdere endringer der det er relevant knyttet til å navngi flere tilskuddsmottakere og gi mer utfyllende informasjon i rapporteringsdelen i kommende budsjettproposisjoner samt sikre bedre bekjentgjøring der det er behov for dette.

Departementet arbeider nå med å etablere en bedre praksis for oppfølging av Bestemmelsene om økonomistyring i staten. Dette følges opp med en nærmere navngiving på enkelte poster allerede i RNB 2012 og en vurdering av rutineene for bekjentgjøring av mulighet for tildeling av midler på enkelte kapitler. Departementet vil, på samme måte som andre departementer også har varslet i sine brev til komiteen, vurdere endring i bruk av postgrupper på noen kapitler i budsjettet for 2013.

Med hilsen

Kristin Halvorsen